

Κεφάλαιο 3ο

Επίκληση στο ήθος

Ι. Επίκληση στην αυθεντία

Ερωτήσεις

Πώς απαντάμε

Να εντοπίσετε στο κείμενο τα σημεία στα οποία ο συγγραφέας αξιοποιεί ως μέσο πειθούς την αναφορά σε αυθεντία.

Εντοπίζουμε στο κείμενο τα σημεία στα οποία γίνεται αναφορά στο όνομα ή τη ρήση κάποιου σημαντικού προσώπου – αυθεντίας (ειδικού, αρχαίου σοφού, καταξιωμένου διανοούμενου κ.λπ.).

Με την αναφορά στην αυθεντία, ο πομπός γενικά επιδιώκει:

- να ενισχύσει την πειστικότητα των λόγων του με το κύρος της αυθεντίας,
- να δηλώσει την ευρυμάθειά του.

Ποια σκοπιμότητα υπηρετεί η αναφορά του πομπού σε αυθεντία στο συγκεκριμένο απόσπασμα;

Παραθέτουμε την άποψη την οποία ο πομπός επιδιώκει να ενισχύσει επικαλούμενος μια αυθεντία στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

II. Επίκληση στο ήθος του πομπού

Ερωτήσεις

Να εντοπίσετε στο κείμενο τα σημεία στα οποία ο πομπός αξιοποιεί ως μέσο πειθούς την προβολή του ήθους του.

Ποια είναι η σκοπιμότητα αυτής της προβολής;

Πώς απαντάμε

Εντοπίζουμε στο κείμενο τα σημεία στα οποία ο πομπός χρησιμοποιεί θετικούς χαρακτηρισμούς για το πρόσωπό του, παρουσιάζει ενέργειες ή συμπεριφορές του που αναδεικνύουν ένα θετικό ήθος ή προβάλλει την προσωπικότητα και τις αρχές του.

Με τον τρόπο αυτόν, ο πομπός γενικά επιδιώκει να ενισχύσει:

- την αξιοπιστία του,
- την πειστικότητα των απόψεών του.

III. Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου

Ερωτήσεις

Να εντοπίσετε στο κείμενο τα σημεία στα οποία ο πομπός αξιοποιεί ως μέσο πειθούς την επίθεση στο ήθος του αντιπάλου.

Ποια είναι η σκοπιμότητα αυτής της επιλογής;

Πώς απαντάμε

Εντοπίζουμε στο κείμενο τα σημεία στα οποία ο πομπός χρησιμοποιεί αρνητικούς χαρακτηρισμούς για τον αντίπαλο ή στηλιτεύει αρνητικές συμπεριφορές του ή τον επικρίνει για τις επιλογές του στην προσωπική του ζωή.

Με τον τρόπο αυτόν, ο πομπός γενικά επιδιώκει:

- να μειώσει ηθικά τον αντίπαλο και, επομένως,
- να υπονομεύσει την πειστικότητα των απόψεών του.

Επίκληση στο ήθος

1. Επίκληση σε ήθος του πομπού

Ο πομπός αυτο-προβάλλεται, παρουσιάζει δηλαδή τον εαυτό του ως συνεπή, καλοπροαίρετο, ειλικρινή, υπεύθυνο κ.λπ., για να ενισχύσει την αξιοπιστία του και, επομένως, την πειστικότητα των απόψεών του.

2. Επίθεση σε ήθος του αντιπάλου

Ο πομπός προσπαθεί να μειώσει ηθικά τον αντίπαλο, παρουσιάζοντάς τον ως κακοπροαίρετο, ανεύθυνο, ανειλικρινή, ασυνεπή, για να μειώσει την αξιοπιστία του και, επομένως, την πειστικότητα των επιχειρημάτων του.

3. Επίκληση σε αυθεντία

Ο πομπός αναφέρεται σε πρόσωπα που αποτελούν αυθεντίες στον χώρο τους (π.χ. ειδικοί) ή έχουν καθολική αναγνώριση (π.χ. αρχαίοι σοφοί), για να ενισχύσει τις απόψεις του με το κύρος αυτών των προσώπων.

1. Μέσα

Θετικοί χαρακτηρισμοί σε α' πρόσωπο.

Αναφορά σε **ενέργειες** ή **συμπεριφορές** που αποδεικνύουν το ήθος του.

Προβολή της **προσωπικότητας** και των **αρχών** του.

2. Μέσα

Αρνητικοί χαρακτηρισμοί για το ήθος και τις ικανότητες του αντιπάλου.

Αναφορά σε **αρνητικές αποφάσεις**, **απόψεις** ή **συμπεριφορές** του.

Αρνητική –και **αθέμιτη**– **κριτική** για την **προσωπική του ζωή**.

3. Μέσα

Αναφορά του **ονόματος** μιας αυθεντίας.

Αναφορά της **ρήσης** μιας αυθεντίας (χωρίς όνομα).

Αναφορά του **ονόματος** και της **ρήσης** μιας αυθεντίας.

Παράδειγμα

Στέκομαι εδώ μπροστά σας, όχι ως προφήτης αλλά ως ταπεινός υπηρέτης του λαού. Οι ακούραστες και οι ηρωικές σας θυσίες έχουν καταστήσει δυνατό για εμένα να βρίσκομαι εδώ σήμερα. Για τον λόγο αυτόν **εναποθέτω τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής μου στα χέρια σας**.

[Απόσπασμα από τη δήλωση του Νέλσον Μαντέλα μετά την απελευθέρωσή του]

Παράδειγμα

Η κυβέρνηση και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός είναι πλέον **αναξιόπιστοι**. Άλλα υποστήριζαν στην αντιπολίτευση και **άλλα πράττουν** ως κυβέρνηση. **Ξέχασαν γρήγορα τις υποσχέσεις** που αφειδώς έδιναν και με την πολιτική τους **οδηγούν τον τόπο σε αδιέξοδο**.

[Απόσπασμα από προεκλογική ομιλία πολιτικού αρχηγού]

Παράδειγμα

Η ανάπτυξη, βέβαια, των ανθρώπων θα απαιτούσε μian άλλη παιδεία, ώστε να διαπλάθονται πολίτες ικανοί «**να άρχουν και να άρχονται βάσει των νόμων**» σύμφωνα με τη θαυμάσια έκφραση του Αριστοτέλη.

[Πανελλαδικές Εξετάσεις, 2003, Κορνήλιος Καστοριάδης, Η άνοδος της ασημαντότητας, διασκευή]